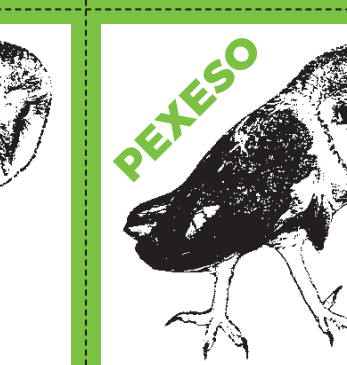
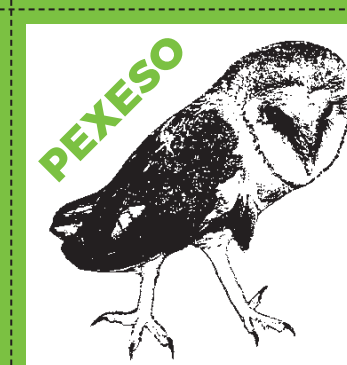
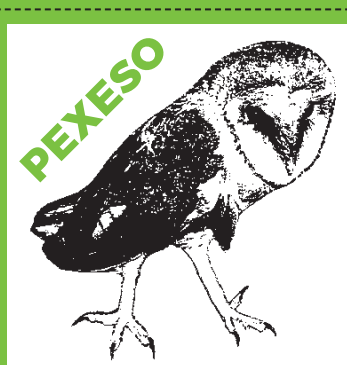
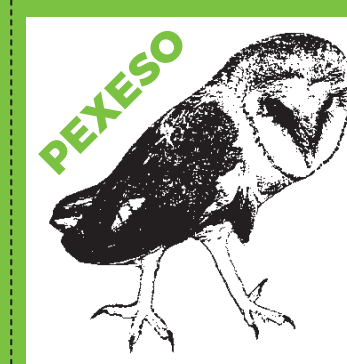




31. Sovice krahujová

32. Sovice krahujová



# PEXESO NAŠE SOVY

V Evropě žije 13 druhů sov, z nichž 10 druhů se na území ČR vyskytuje trvale a 2 druhy k nám velmi vzácně zaletují. Celkem 8 druhů u nás hnízdí pravidelně a 2 druhy vzácně. Jedinou evropskou sovou, která se na území ČR doposud nevyskytla, je puščík vousatý. Sovy lze podle typu prostředí, ve kterém žijí, rozdělit do tří základních skupin. První skupinou jsou sovy žijící v otevřené kulturní zemědělské krajině, často v blízkosti člověka (sova pálená, sýček obecný, kalous ušatý, kalous pustovka, výřeček malý). Druhou skupinou jsou lesní druhy sov (výr velký, puščík obecný, puščík bělavý, sýc rousný, kulíšek nejmenší). Třetí skupinou jsou u nás vzácní zatoulanci ze Skandinávie (sovice sněžná a sovice krahujová). Vzhledem k rozsáhlým změnám v krajině v průběhu minulého století došlo u většiny druhů sov k výraznému snížení početnosti, což se týká zejména sov žijících v otevřené krajině zemědělského venkova (sýček obecný, sova pálená, kalous ušatý). Ke snížení početnosti lokálně dochází i u některých lesních druhů sov (výr velký). Naopak mírné šíření bylo zaznamenáno u kulíška nejmenší, sýce rousného a puščíka bělavého. Ohrožení pro naše sovy představují intenzivní změny v krajině v souvislosti s úbytkem tradičních hnízdních příležitostí (stodoly, staré doupné stromy), limitující je nedostatek potravy, negativní jsou střety sov s automobily či vlaky, nebezpečné jsou různé technické pastě, neboť sovy pronikají do rour, nádrží a komínů, ze kterých se nedostanou zpět a následně hynou.



31. Sovice krahujová

32. Sovice krahujová



Většina našich sov se u nás vyskytuje celoročně, potravou jsou jim zejména drobní savci, ale i ptáci, příp. obojživelníci a plazi. Výjimku tvoří přísně tažný výřeček malý, zimující v Africe, lovcí především hmyz. Početnost jednotlivých druhů sov kolísá v závislosti na nabídce potravy (hrabůšů, myšic, rejsek, norníků, myši apod.). Největší sovou je výr velký s hmotností 2–3 kg, nejmenší je kulíšek nejmenší (55–75 g). Sovy jsou nápadné v obličejové části výrazným srdčitým závojem a velkýma očima. Většina sov má oční duhovku žlutou, 2 druhy oranžovou a 3 druhy černou. Díky dobrému zraku sovy vidí dobře i v noci, avšak nečiní jim problémy ani denní světlo. Výjimkou je kulíšek nejmenší, který za úplné tmy vidí špatně a je spíše denní sovou. Kromě výborného zraku mají sovy také dobře vyvinutý sluch, kterým dokáží přesně lokalizovat a ulovit kořist skrytou např. pod sněhem. Významná jsou hmatová pera kolem zobáku, která napomáhají při porcování potravy a při páření. Peří sov je měkké, jednotlivá pera jsou široká a jejich praporečky neprodyšně spojené, proto sovy létají zcela nehučně.

Jak můžeme sovám pomoci? Nalezeme-li mladou sovou v přírodě, je vhodné ji umístit na vyvýšené místo (strom, zídka). Pokud je mládě zesláblé nebo došlo k úhynu jeho sourozence, lze usoudit, že rodiče nemají pro svá mláďata dostatek potravy. V tomto případě je vhodné obrátit se na příslušnou záchranou stanic (<https://www.zvirevnouzi.cz/>) nebo na pracoviště ochrany přírody (stejně tak při nálezů poraněné sovy nebo sovy s kroužkem). Sovám lze pomoci také vyvěšováním hnízdních budek, které však musejí být instalovány na vhodné místo a chráněny před predací. Proto před samotnou výrobou a instalací budky je vhodná konzultace s odborníkem. Dochází-li k úhynu sov v nádržích či komínech, je nutné tyto technické pasti uzavřít proti vstupu sov. Sovy potřebují naši pomoc! Většina sov je u nás chráněna zákonem: kriticky ohrožené jsou 2 druhy (výřeček malý a puštík bělavý), silně ohrožených je 5 druhů (sova pálená, kulíšek nejmenší, sýček obecný, kalous pustovka a sýc rousný) a ohrožený je 1 druh (výr velký).

Vydal: © TYTO, z. s., mob. 605 166 166, [www.tyto.cz](http://www.tyto.cz), Nenakonice, 2021.

Text: © Karel Poprach. Foto: © Karel Poprach (ostatní foto), Josef Hlásek (6, 7, 30, úvodní foto).

Vydáno v roce 2021 v rámci realizace projektu „Ochrana a hnízdní podpora sovy pálené (Tyto alba) ve středních, severních a jižních Čechách“. Tento projekt byl podpořen grantem z Norských fondů.

